

**OPLEIDING
TOT
SOCIAAL
PSYCHIATRISCH
VERPLEEGKUNDIGE**

Advies inzake
de opleiding tot
sociaal psychiatrisch verpleegkundige

COOSPV

Centraal Orgaan Opleidingen van Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundigen
Vastgesteld: Utrecht, april 1994

INHOUDSOPGAVE

TEN GELEIDE	4
INLEIDING	5
1. DE OPLEIDINGSSTRUCTUUR	7
1.1 Structuur	7
1.2 Verhouding praktijkdeel-theoretisch deel	7
1.3 Afstemming praktijkdeel-theoretisch deel	8
1.4 De opleidingscommissie	8
1.5 Instroomniveau	9
1.6 Bekostiging van de opleiding	9
2. DE OPLEIDINGSINHOUD	11
2.1.1 Uitgangspunten voor de opleidingsinhoud	11
2.1.2 Orderingsprincipes van de opleiding	11
2.1.3 Modulair gestuurd onderwijs	11
2.2 Inhoud van het programma	12
2.2.1 Het eerste jaar (microniveau)	12
2.2.2 Het tweede jaar (mesoniveau)	12
2.2.3 Het derde jaar (macroniveau)	13
2.3 Clusters	14
3. DE OPLEIDINGSEISEN	17
3.1 De hoofdopleider	17
3.2 De praktijkopleiders	17
3.3 De opleidingsinstelling	18
3.4 De onderwijsinstelling	18
3.5 De persoonsgerichte supervisie	19
3.6 De opleiding	19
3.7 De nascholing	19
Bijlage: Eindtermen Opleiding tot SPV	21

TEN GELEIDE

Zeven jaar geleden besloot het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundigen (NVSPV) tot het instellen van een autonoom orgaan dat zich richt op de opleidingsvraagstukken van de sociaal psychiatrische verpleegkundige beroepsgroep: het Centraal Orgaan Opleidingen van Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundigen (COOSPV). Dit orgaan maakt het mogelijk dat de opleidingsaangelegenheden van de beroepsgroep de noodzakelijke expliciete aandacht krijgt en dat de beroepsgroep vertegenwoordigd wordt in landelijke overlegplatforms. De mensen die het COOSPV bemanden gaven het orgaan haar kenmerkende stuwende kracht. Voortvarend namen zij de vernieuwing van de opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige ter hand om zo de toekomstige kwaliteit van de beroepsuitoefening veilig te stellen. Vijf jaar werkten zij aan de voorliggende nieuwe postinitiële opleiding. Een opleiding die tegemoet komt aan de steeds complexer wordende beroepspraktijk. Tevens maakt zij de erkenning van de sociaal psychiatrisch verpleegkundige als verpleegkundig specialist mogelijk, zoals dat wordt bedoeld in artikel 14 van de Wet BIG.

De voorliggende opleiding is meer dan een doordacht idee in gedrukte vorm weergegeven. Het is de resultante van vijfjaar intensief overleg met alle relevante betrokken organisaties en beroepsgroepen in de Geestelijke Gezondheidszorg. De nieuwe opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige weet zich dan ook breed gedragen door deze sector van de gezondheidszorg hetgeen een voorspoedige realisatie mogelijk maakt.

Dat deze nieuwe opleiding op onze warme steun kan rekenen moge duidelijk zijn. Met trots hopen wij over enkele jaren een generatie sociaal psychiatrisch verpleegkundigen te verwelkomen die deze postinitiële opleiding hebben gevolgd.

De heer P.N. van Overmeir
Voorzitter NVSPV

INLEIDING

Voor u ligt het advies inzake de opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige, opgesteld door het Centraal Orgaan Opleidingen van Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundigen (COOSPV).

Het COOSPV is een autonoom orgaan bestaande uit vertegenwoordigers van de beroepsgroep, het werkveld en opleiding van sociaal psychiatrisch verpleegkundigen en kwam in 1988 tot stand op initiatief van de Nederlandse Vereniging van Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundigen (NVSPV). De relatie tussen NVSPV en COOSPV is geregeld middels participatie van de NVSPV in het bestuur. Daarnaast werd een convenant opgesteld. Het COOSPV stelt zich ten doel om te komen tot het formuleren van inhoudelijke normen en regels ten aanzien van (voor-)opleiding en/of nascholing van sociaal psychiatrisch verpleegkundigen. Zij rekent daarbij de volgende taken tot haar verantwoordelijkheid: Een toetsende taak, een coördinerende taak, een initiërende taak, een adviseringsstaak en een ontwikkelingsstaak. Vanuit haar regelende en toetsende functie op het terrein van opleiding en nascholing maakt het COOSPV als kamer (i.o) deel uit van het Coördinerend Orgaan Nascholing en Opleiding in de GGZ (CONO). Daarnaast wordt geparticipeerd in het Coördinerend Overleg Nascholing (CON) voor het ontwikkelen en vaststellen van de vereiste nascholing.

Vermelding behoeven de recente ontwikkelingen met betrekking tot het ontwikkelen van een Landelijk Orgaan Opleidingen voor Psychiatrisch Verpleegkundigen ten behoeve van het initieel verpleegkundig onderwijs. In nauwe samenwerking met het COOSPV worden op dit moment stappen ondernomen ten behoeve van de ontwikkeling van een dergelijk orgaan. In onderling overleg en met de ondersteuning van het CONO is besloten om uiteindelijk te komen tot een Centraal Orgaan Opleidingen voor Verpleegkundigen in de GGZ (COOV). Daarbinnen zal een Landelijk Orgaan voor Psychiatrisch Verpleegkundigen functioneren ten behoeve van de opleiding tot het basisberoep van psychiatrisch verpleegkundige met daarnaast het Landelijk Orgaan voor Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundigen, als platform voor de opleiding en nascholing van het specialisme sociaal psychiatrische verpleegkunde.

De opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige, is gesitueerd op post-initieel niveau en conform het, door het CONO vastgestelde reglement inzake opleidingen in de GGZ, opgesteld. Als vervolg op de initiële opleiding tot psychiatrisch verpleegkundige (art.3 wet BIG) wordt de opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige gezien als een specialisatie en daarmee als een opleiding tot een (toekomstig) specialisme in het kader van artikel 14 wet BIG.

1. DE OPLEIDINGSSTRUCTUUR

1.1 Structuur

De opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige bestaat uit een praktijkcomponent en een onderwijscomponent. De opleiding is gesitueerd op post-hbo-niveau en duurt drie jaar.

- **Praktijkcomponent**

Het praktijkdeel van de opleiding duurt driejaar en vindt plaats binnen een opleidingsinstelling (dit is een erkende gezondheidszorginstelling met een opleidingsfunctie).

De opleiding vervult binnen de opleidingsinstelling een assistentschap van 32 uur per week.¹ Op deze wijze komt de assistent in aanraking met verschillende doelgroepen binnen de GGZ waar de sociaal psychiatrisch verpleegkundige direct mee te maken kan krijgen: verschillende leeftijds categorieën, verschillende categorale groepen, intra-, semi- en extramurale patiënten. De daartoe erkende praktijkopleider ziet erop toe en is ervoor verantwoordelijk dat alle relevante aspecten van de praktijk door de assistent in voldoende mate zijn doorlopen.

- **Onderwijscomponent**

Het theoretische deel van de opleiding wordt geboden door een daartoe erkende onderwijsinstelling. Dit deel omvat 30 lesdagen per jaar en duurt eveneens 3 jaar.

1.2 Verhouding praktijkdeel-theoretisch deel:

Het zwaartepunt van het opleidingsprogramma ligt in de praktijk. De assistent-spv wordt in de praktijk door een praktijkopleider gesuperviseerd (methodiek-supervisie). De praktijkopleider geeft sturing aan het dagelijkse leerproces en stemt dit proces af op de inhoud van het theoretisch deel van de opleiding. De onderwijsinstelling draagt zorg voor het theoretisch onderwijs en stemt dit af op het praktijkdeel van de opleiding.

Daarnaast vindt een tweewekelijkse persoonsgerichte supervisie plaats. Deze supervisie wordt geboden door een daartoe erkende supervisor.

¹ Een part-time dienstverband behoort tot de mogelijkheden. De duur van de opleiding wordt dan naar rato verlengd. Dit met een minimum van 24 uur.

De opleiding wordt ononderbroken gevolgd en ziet er onderverdeeld naar uren als volgt uit:

Assistentenschap in de opleidingsinstelling: (inclusief methodieksupervisie) 132 weken (verdeeld over 3 jaar, 44 per jaar) é 32 uur.....	4224 uur
Contacturen binnen de onderwijsinstelling: 90 dagen (verdeeld over 3 jaar) a 6 uur	540 uur
Persoonsgerichte supervisie 60 bijeenkomsten (verdeeld over 3 jaar) a 2 uur	120 uur
Zelfstudie: 120 weken (verdeeld over 3 jaar) a 8 uur	<u>960 uur</u> 5844 uur

1.3 Afstemming praktijkdeel-theoretisch deel:

Deze opleidingscomponenten worden afzonderlijk, doch parallel aan elkaar aangeboden. Dit vraagt om een zorgvuldige onderlinge afstemming. Deze afstemming vindt plaats door een nauwe samenwerking tussen praktijkopleiders, docenten van de onderwijsinstelling en supervisors. Het volledige opleidingsprogramma wordt verder gevolgd en eventueel bijgesteld door de opleidingscommissie. Deze commissie heeft een adviserende functie naar de hoofdopleider. De eindverantwoordelijkheid voor de totale opleiding ligt bij de hoofdopleider.

1.4 De **opleidingscommissie**:

De opleidingscommissie wordt gevormd door (een vertegenwoordiging van) praktijkopleiders, docenten en supervisors. De commissie heeft een adviseerende functie naar de hoofdopleider. De hoofdopleider is voorzitter van de commissie.

De adviseerende taken van de opleidingscommissie bestaan uit het:

- Vaststellen, volgen en bijstellen van het opleidingsprogramma
- Werven en selecteren van de opleidingen
- Documenteren en bespreken van de behaalde resultaten
- Adviseren ten aanzien van registratie na afronding van de opleiding
- Bespreking van de evaluatieve gegevens verkregen van de opleidingen
- Bemiddelen bij conflicten

De adviezen van de opleidingscommissie worden voorgelegd aan de hoofdopleider, welke verantwoordelijk is voor de verdere besluitvorming. De hoofdopleider stemt zijn besluitvorming af op de door het COOSPV vastgestelde regels en normen ten aanzien van de kwaliteit van de opleiding.

De opleidingen hebben als zodanig geen zitting in de opleidingscommissie, maar kunnen hun inbreng hebben via een regulier bilateraal overleg tussen hoofdopleider en opleidingen.

1.5 Instroomniveau

Vanwege het post-hbo karakter van de opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige wordt uitgegaan van een instroomniveau op HBO-niveau. Gezien de ontwikkelingen op het terrein van het **initieel** verpleegkundig onderwijs zal bij het vaststellen van de toelatingscriteria nauw overleg plaatsvinden tussen het COOSPV en het nog op te richten orgaan opleidingen voor psychiatrisch verpleegkundigen.

Toegelaten tot de opleiding worden:

- psychiatrisch verpleegkundigen die op hbo-niveau zijn opgeleid
- HBO-v-opgeleiden, met minstens één jaar werkervaring in de psychiatrie met een dienstverband van minimaal 60%. (zie ook 3.6.)

1.6 Bekostiging van de opleiding

In de bekostiging van de opleiding zijn vier onderdelen te onderscheiden:

1. De kosten voor de opleidingsinstelling
2. Het cursorisch onderwijs
3. De persoonsgerichte supervisie
4. De overheadkosten voor algemene coördinatie en hoofdopleider

Ad. 1

De kosten die gemaakt worden door de opleidingsinstellingen worden gefinancierd door aanspraak te maken op gesubsidieerde opleidingsplaatsen. Daarbij wordt een nog nader vast te stellen extra vergoeding aan de instelling gegeven in overleg met onder andere de zorgverzekeraar.

De instelling geeft de opleiding een salaris, stelt een praktijkopleider beschikbaar en neemt de overheadkosten voor zijn rekening. De salariëring en arbeidsvoorwaarden worden geregeld in de Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO).

Ad. 2

De verantwoordelijkheid voor de bekostiging van het volgen van het cursorisch onderwijs ligt bij de opleidingen. De onderwijsinstelling brengt cursus- en overheadkosten in rekening.

Ad. 3

De persoonsgerichte supervisie wordt bekostigd door de opleidingen.

Ad. 4

De overheadkosten voor algemene coördinatie en de kosten voor de hoofdopleider worden doorberekend aan de opleiding. Deze kosten worden gemaakt door de instelling, die organisatorisch de hoofdopleider onder zijn hoede neemt, (opleidingsinstelling of onderwijsinstelling)

2. OPLEIDINGSINHOUD 2.1

Hoofdpijnen

De hiernavolgende beschrijving van een nieuwe leerroute SPV geeft in hoofdpijnen een schets van een curriculum.

De hoofdpijnen bewegen zich binnen de kaders zoals deze zijn aangegeven in de vijf categorieën eindtermen in het eindadvies inzake de opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige van het COOSPV (Zie bijlage).

2.1.1 Uitgangspunten voor de opleidingsinhoud

- leeractiviteiten dienen gericht te zijn op een integratie van kennis, vaardigheden en attitude;
- de hoofdopleider is verantwoordelijk voor het bereiken van de eindtermen zoals deze zijn neergelegd in het eindadvies COOSPV;
- de opleidingsinstelling biedt de voorwaarden waaronder deze eindtermen kunnen worden bereikt;
- de praktijkopleider is verantwoordelijk voor het realiseren van de praktijkleerdoelen van de opleiding.

2.1.2 Ordeningsprincipes van de opleiding

- De leerinhoud wordt gestructureerd van minder naar meer complexe zorgsituaties; van individueel cliëntgericht naar gezins-/echtpaargericht naar groepsgericht;
- de leerinhoud wordt gestructureerd van micro-, naar meso-, naar macro niveau van de functie-uitoefening;
- de leerinhoud wordt gestructureerd naar taakgebieden van de sociaal psychiatrisch verpleegkundige. Deze taakgebieden worden gekoppeld aan een modulaire onderwijsstructuur.

2.1.3 Modulair gestuurd onderwijs

Bij de ordening van de leerinhoud is een moduul op te vatten als een ordeningsmodel, waarbij een onderwijsblok een directe relatie heeft tot een taakgebied in de praktijk.

Ieder moduul bevat een theoretisch component en een praktijkcomponent. De theoretische component is voorbereidend op en ondersteunend aan de praktijkvoering van de assistent SPV.

In de theoretische component worden specifieke opleidingsopdrachten verstrekt gedifferentieerd naar zorgcategorie (Jeugd/Volwassenen/Ouderen). In de praktijkcomponent worden praktijkopdrachten geformuleerd, praktijkleerdoelen aangegeven en activiteiten die de assistent SPV moet uitvoeren om de doelen te realiseren.

Een modulair onderwijssysteem heeft als voordeel dat het de voortgang van de assistent SPV zichtbaar en controleerbaar maakt, zowel voor de opleidings- als de onderwijsinstelling.

Ook kan de studielast beter gespreid worden over de driejarige opleidingsperiode en het maakt dat nieuwe ontwikkelingen snel inpasbaar zijn binnen onderwijs en praktijkcomponent.

2.2 Inhoud van **het programma**

Op de eerste plaats zal in het ontwikkelen van de leerroute aangegeven dienen te worden wanneer welke eindtermen behaald dienen te worden over de verschillende leerjaren, uitgaande van de hierboven geformuleerde ordeningsprincipes.

Ook zal beschreven dienen te worden hoe de eindtermen te vertalen zijn naar modules.

Het programma wordt opgedeeld in jaren en per jaar zal een inhoudelijke beschrijving worden gegeven.

Ook zal de inhoud van de opleiding worden weergegeven in clusters. De inhoud is een globale uitwerking van uitgangspunten en onderwijsprincipes van de opleiding.

2.2.1 Het eerste jaar:

Het microniveau van de beroepsuitoefening.

In het eerste jaar wordt de inhoud grotendeels bepaald door de beroepsuitoefening op microniveau in directe relatie tot de cliënt. Er wordt in het cluster sociaal psychiatrische methodiek een kader aangeboden voor de beroepsuitoefening ten behoeve van hulpvragen uit jeugd-, volwassenen- en ouderenzorg. Aan de hand van exemplarische cliënten wordt de verpleegkundige cyclus doorlopen: van diagnostiek op verschillende niveaus van (sociaal) functioneren naar een planmatige opzet en uitvoering van de behandeling/begeleiding tot en met de evaluatie hiervan.

In het eerste jaar wordt ook een start gemaakt met het cluster Sociaal Psychiatrische Vaardigheden. Dit cluster loopt als een lint door de opleidingsjaren en geeft inhoud en richting aan de verschillende sociaal psychiatrische vaardigheden.

2.2.2 Het tweede jaar:

Het mesoniveau van de beroepsuitoefening.

In dit opleidingsjaar komt de nadruk te liggen op het werken met partner/relaties en gezinnen en met groepen cliënten. Tevens wordt aandacht besteed aan de randvoorwaarden waaronder programma's gericht op groepen cliënten effectief kunnen zijn.

Het onderwijsprogramma richt zich aldus op:

1. theorie en vaardigheden gericht op de cliënt in zijn relatie tot de directe omgeving;
2. voorwaarden voor programma-ontwikkeling en het opzetten van protocollair zorg voor specifieke groepen cliënten;
3. theorie en vaardigheden gericht op preventie en dienstverlening.

In het kader van innovatie en ontwikkeling van zorgbeleid, gericht op de directe cliëntenzorg, zal de opleiding een begin maken met het zelfstandig uitvoeren van een praktijkproject. De inhoud van het praktijkproject wordt bepaald door de werksituatie van de opleiding.

2.2.3 Het derde jaar:

Het macroniveau van de beroepsuitoefening.

De beroepsuitoefening op meso- en met name macroniveau staat in dit jaar centraal. De onderwijsonderdelen in dit afsluitende jaar, staan in het kader van afronding en integratie van kennis, vaardigheden en attitude. Ook het praktijkproject wordt in dit jaar afgerond.

Thema's die inhoud geven aan het onderwijs zijn:

1. overheidsbeleid op het niveau van de cliëntenzorg;
2. (overheids)beleid op het niveau van de GGZ-professie;
3. belangenbehartiging/patiëntenorganisaties en de invloed op het beleid van de organisatie;
4. kwaliteitszorg.

2.3. Clusters

De inhoud van het programma is onder te verdelen in een vijftal clusters:

1. Cluster Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige methodiek.
2. Cluster Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige Vaardigheden.
3. Cluster Innovatie en Zorgbeleid.
4. Cluster Gemeenschapsgerichte Geestelijke Gezondheidszorg.
5. Capita Selecta.

2.3.1 Inhoud clusters

Elk cluster kent een aantal onderdelen, waarvan hier de belangrijkste genoemd worden.

2.3.2 Cluster Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige Methodiek

- Methodisch Verpleegkundig handelen.
- Casemanagement.
- Psycho-educatie.
- Sociale netwerkstrategieën.
- Specifieke doelgroepen.
- Arbeidsrehabilitatie.
- Beroepsethiek.
- Redactionele vaardigheden.

2.3.3 Cluster Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige Vaardigheden

- Directieve therapie.
- Crisisinterventie/acute psychiatrie.
- Groepswork.
- (Structurele, contextuele, strategische) systeemtherapie.
- Onderhandelingsvaardigheden.

2.3.4 Cluster Innovatie en Zorgbeleid

- Innovatiestrategieën.
- Functionele GGZ-programma's.
- Toepassingsgerichte onderzoeksvaardigheden.
- Kwaliteitstoetsing.

2.3.5 Cluster Gemeenschapsgerichte GGZ

- Preventie-ontwikkelingsprojecten.
- Preventief groepswork.
- Netwerkstrategieën.
- Consultatie.
- Voorlichting.
- Presentatievaardigheden.

2.3.7 Capita Selecta

Gedurende de opleiding komen in keuzemodulen actuele onderwerpen aanbod, die aansluiten bij de behoefte van cursisten. Te denken valt aan Capita Selecta als: budgettering, sociale wetgeving, multidisciplinair werken en GGZ-organisatie.

Overzicht van Clusters Leerroute Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige:

De programmering van de clusters in de leerroute SPV geeft een overzicht van de spreiding over de opleidingsjaren. Tevens geeft het een globale indicatie voor het aantal benodigde uren. Deze voorlopige urenverdeling is gebaseerd op basis van onderwijservaring.

Schematische weergave op bladzijde 16

Programmering cluster leerroute Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige

CLUSTER	1e JAAR; MICRO	2e JAAR; MESO	3e JAAR; MACRO
SPV methodiek 170 uren	██████████	██████████	██████████
SPV vaardigheden 195 uren	██████████	██████████	██████████
innovatie en zorg- beleid 60 uren			██████████
gemeenschapsge- richte GGZ 80 uren			██████████
capita selecta 35 uren	██████████	██████████	██████████

3. DE OPLEIDINGSEISEN

3.1 De Hoofdopleider

De hoofdopleider is eindverantwoordelijk voor de opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige en moet:

- minimaal vijf jaar geregistreerd zijn als sociaal psychiatrisch verpleegkundige
- voorafgaand aan het hoofdopleiderschap tenminste vijf jaar aaneengesloten ervaring hebben in de sociaal psychiatrische verpleegkunde.
- werkzaam zijn in de sociaal psychiatrisch verpleegkundige praktijk.
- een academisch denk- en werkniveau bezitten
- blijf hebben gegeven van kennis en vaardigheden op het terrein van onderzoek en theorievorming.
- beschikken over aantoonbare leidinggevende en didactische kwaliteiten.
- de beroepsethiek voor verpleegkundigen onderschreven hebben.

De hoofdopleider beoordeelt of de aspirant opleiding vol doet aan de eisen om de opleiding tot spv te kunnen volgen.

De hoofdopleider is verantwoordelijk voor de opleiding en dient erop toe te zien dat de assistent-spv

- alle relevante aspecten van de praktijk in voldoende mate doorloopt
- gedurende de gehele opleiding voldoende theoretische scholing krijgt

De hoofdopleider wordt getoetst aan de hand van de criteria, zoals opgesteld door het COOSPV.

3.2 De Praktijkopleiders

De praktijkopleiders zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse opleiding van de assistenten-SPV en geven de dagelijkse werkbegeleiding in de opleidingsinstellingen.

De praktijkopleider moet:

- minimaal vijfjaar geregistreerd zijn als sociaal psychiatrisch verpleegkundige.
- tenminste vijfjaar aaneengesloten ervaring hebben binnen de sociale psychiatrie
- verbonden zijn aan een erkende opleidingsinstelling.
- beschikken over voldoende didactische vaardigheden.
- regelmatig bijscholing gericht op diens functie volgen.
- deelnemen aan intervisiebijeenkomsten gericht op het functioneren als praktijkopleider.
- de beroepsethiek voor verpleegkundigen onderschreven hebben.

3.3 De Opleidingsinstelling

De opleidingsinstelling heeft een erkende praktijkopleider in dienst en biedt de mogelijkheid om binnen of buiten de eigen setting:

- hulp te bieden aan zowel jeugdigen, volwassenen en ouderen; met name voor wat betreft sociaal psychiatrische problemen.
- vanuit verschillende methodische referentiekaders hulp te verlenen, met name vanuit het sociaal psychiatrisch verpleegkundig referentiekader.
- sociale netwerkbenadering toe te passen.
- hulp te verlenen in het kader van crisisinterventie en acuut psychiatrische problematiek.
- in samenwerking met andere voorzieningen c.q. instellingen in de regio een GGZ-hulpaanbod te bieden, gericht op werk, dagbesteding, wonen, financiën.
- casemanagement uit te voeren. Continuïteit van zorg dient geboden te kunnen worden.
- klantgerichte adviezen te geven (consultgesprekken).
- mee te werken aan het uitvoeren van preventieprojecten en dienstverlenende activiteiten (o.a. consultatie).
- kennis te krijgen van de werkvelden van andere disciplines in de GGZ.
- inzicht te krijgen in de beleidsvorming van de instelling.
- ervaring op te doen in het intra-, semi- en extramurale werk.

3.4 De onderwijsinstelling

De onderwijsinstelling is verantwoordelijk voor het cursorisch onderwijs, heeft erkende docenten in dienst en moet:

- in staat zijn om post-initieel onderwijs aan te bieden.
- de theoretisch onderbouwing bieden die noodzakelijk is voor de praktijk, e.e.a. conform de eindtermen (zie bijlage)
- in overeenstemming met het curriculum een leerplan aanbieden.
- beschikken over aantoonbare know-how en ervaring op het gebied van sociaal psychiatrische verpleegkunde.

De docenten zijn verbonden aan een erkende onderwijsinstelling en moeten in het algemeen geregistreerd zijn als sociaal psychiatrisch verpleegkundige. Voor nog nader aan te geven onderdelen in het curriculum kan van deze eis worden afgeweken.

3.5 De persoonsgerichte supervisie

De persoonsgerichte supervisie vindt plaats naast het praktijk- en cursorisch deel van de opleiding en is gericht op het persoonlijk functioneren van de opleidingeling in relatie tot het functioneren als sociaal psychiatrisch verpleegkundige. De supervisie wordt gegeven door een erkende supervisor.

De supervisor moet:

- tenminste vijfjaar geregistreerd zijn als sociaal psychiatrisch verpleegkundige
- aantoonbare kennis en ervaring bezitten met betrekking tot het geven van supervisie.
- deelnemen aan intervisiebijeenkomsten.
- de beroepsethiek voor verpleegkundigen onderschreven hebben.

3.6 De opleiding

De opleidingeling volgt de opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige en moet, bij de start van de opleiding:

- de vooropleiding hebben afgerond (zie 1.5)
- methodische werkbegeleiding over zijn professioneel handelen hebben gehad
- beschikken over bijgehouden vakkennis

3.7 De nascholing:

Na afronding van de volledige opleiding verplicht de SPV zich tot het volgen van de vastgestelde nascholing. De nascholing maakt deel uit van de eisen, te stellen aan de kwalificaties ten behoeve van de registratieplicht. Een en ander conform de wet BIG.

De inhoud van de verplichte nascholing wordt in onderling overleg tussen het COOSPV en het CON vastgesteld.

BIJLAGE.

EINDTERMEN OPLEIDING SOCIAAL PSYCHIATRISCH VERPLEEGKUNDIGE

Bij het ontwikkelen van de eindtermen van de 'nieuwe' opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige is uitgegaan van het Functieprofiel van Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige, dat in 1989 is goedgekeurd door de beroepsvereniging NVSPV. Daarnaast is rekening gehouden met de ontwikkelingen in de GGZ en het overheidsbeleid.

Kaderstellend voor het eindniveau van de opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige zijn de eindtermen voor de post-initiële opleidingen op het gebied van methodiekontwikkeling en beroepsspecialisatie. Deze zijn vastgesteld door het LOVO (Landelijk Overleg Voortgezette Opleidingen) en goedgekeurd door het Centrum Post HBO.

De eindtermen vallen uiteen in de volgende categorieën:

- I Eindtermen die betrekking hebben op de beroepsuitoefening op micro niveau in directe relatie tot de cliënt, cliëntstelsel en groepen van cliënten.
- II Eindtermen die betrekking hebben op de directe beroepsuitoefening en niet cliënt-gericht zijn.
- III Eindtermen die betrekking hebben op de beroepsontwikkeling en vernieuwing.
- IV Eindtermen die betrekking hebben op het mesoniveau van de beroepsuitoefening, de sociaal psychiatrisch verpleegkundige als lid van een instelling.
- V Eindtermen die betrekking hebben op het macroniveau van de beroepsuitoefening.

I Eindtermen die betrekking hebben op de beroepsuitoefening op microniveau in directe relatie tot de cliënt, cliëntsysteem en groepen van cliënten

A. Hulpverleningsrelatie

Een sociaal psychiatrisch verpleegkundige:

- is in staat een hulpverleningsrelatie aan te gaan met de cliënten die behoren tot de GGZ-populatie en kan deze relatie verder hanteren.
- kan de eigen persoon hanteren in het hulpverleningsproces en kan onderkennen welke effecten het eigen gedrag heeft op de cliënt.
- kan respect opbrengen voor de positie van de cliënt en kan deze motiveren een optimaal gebruik te maken van diens mogelijkheden in de gegeven situatie.
- beheerst gespreksvaardigheden.

B. Sociaal psychiatrische kennis en vaardigheden

Een sociaal psychiatrisch verpleegkundige dient te beschikken over:

- kennis op het gebied van psychopathologie en (sociale) psychiatrie, waar onder alle voorkomende psychiatrische ziektebeelden
- kennis en vaardigheden op het gebied van faseproblematiek, verouderingsprocessen
- kennis van psychosociale fenomenen als angst, agressie, seksualiteit
- inzicht in ontstaan en manifestatie van (latente) psychosen en persoonlijkheidsstoornissen.
- inzicht in psycho-dynamische en ontwikkelingspsychologische theorieën.
- inzicht in interactietheorieën.
- vaardigheden om psychologische en sociologische theorieën te benutten om de eigen handelwijze te onderbouwen en te verantwoorden.
- kennis van de meest voorkomende psychofarmaca en hun bijwerkingen; de effecten herkennen, bijwerkingen te signaleren en een bijdrage te leveren aan de toepassing van medicatie, voor zover de wettelijke bevoegdheden van verpleegkundigen een en ander toelaten.

C. Intake

Een sociaal psychiatrisch verpleegkundige is in staat:

- intakegesprekken te voeren; de samenhang van somatische, psychologische, psychiatrische en sociologische aspecten te signaleren, op basis hiervan het probleem op het gebied van de sociaal psychiatrische verpleegkunde te analyseren en te beschrijven.
- samen met de cliënt een hulpvraag te formuleren.
- rekening houdend met de sociaal psychiatrisch verpleegkundige competentie en bevoegdheden een begeleidings- c.q. behandelings- dan wel verpleegplan op te zetten of op andere wijze te interveniëren.

D. Behandeling

De sociaal psychiatisch verpleegkundige heeft:

- kennis van psychotherapeutische benaderingswijzen, kennis van de theoretische grondslagen en werkprincipes alsmede de vaardigheid om psychotherapeutische deeltechnieken (met name ontleend aan systeemtheoretische benadering, de groepstherapie en de directieve therapie) te hanteren.
- kennis met betrekking tot kenmerken van specifieke doelgroepen en kan deze omzetten in behandel- en begeleidingsmethodieken.

De sociaal psychiatisch verpleegkundige is in staat tot het uitvoeren van:

- individuele langdurige begeleiding
- individuele kortdurende begeleiding c.q. behandeling
- groepsbegeleiding c.q. behandeling
- netwerkstrategieën
- psycho-educatie
- gezinsgesprekken
- sociale vaardigheidstraining

E. Crisisinterventie

- de sociaal psychiatisch verpleegkundige heeft kennis van acute psychiatrie en crisistheorie, crisisinterventie en methoden voor crisisinterventie.
- de sociaal psychiatisch verpleegkundige is in staat vanuit verschillende theoretische kaders de crisis in kaart te brengen, de crisis snel te beoordelen en vanuit verschillende methodieken flexibel en creatief te hanteren.
- de sociaal psychiatisch verpleegkundige heeft de vaardigheid om normaliserend op te treden in crisissituaties en in geval van acute psychiatrie de meest aangewezen handelwijze te kiezen.

F. Casemanagement

De sociaal psychiatisch verpleegkundige:

- heeft kennis van de verschillende modellen van casemanagement.
- is in staat de zorg voor de cliënt te coördineren en de belangen van de cliënt te behartigen, biedt continuïteit van zorg.
- kan zelfstandig samenwerken met andere disciplines in het uitvoeren van zorgverlening.
- is bekend met de sociale kaart, verwijzingsprocedures en overlegsituaties in het GGZ veld.

G. Kwaliteitstoetsing

De sociaal psychiatrisch verpleegkundige kan:

- een bijdrage leveren aan het opstellen, ontwikkelen, implementeren en evalueren van begeleidings- en behandelingsprotocollen binnen een categorie cliënten.
- een bijdrage leveren aan het ontwikkelen, opstellen en evalueren van standaarden van kwaliteit van zorg.
- veranderingsprocessen in gang brengen en begeleiden teneinde de kwaliteit van cliëntenzorg te verbeteren.

II Eindtermen die betrekking hebben op de directe beroepsuitoefening en niet cliënt-gericht zijn

A. Preventie

De sociaal psychiatrisch verpleegkundige:

- heeft kennis van preventie als visie, preventiestrategieën en epidemiologie
- kan binnen het eigen werk een signalerende taak uitoefenen wat betreft condities die een bevorderende dan wel belemmerende invloed hebben op de geestelijke gezondheid en kan deze signalen doorgeven ten behoeve van preventieve actie.
- is in staat mee te werken aan de uitvoering van preventieprojecten
- is in staat mee te werken aan preventieprojecten, onder andere gericht op specifieke doelgroepen.

B. Dienstverlening

De sociaal psychiatrisch verpleegkundige:

- heeft kennis genomen van presentatietechnieken
- kan netwerkstrategieën toepassen
- is bekend met onderhandelingsstrategieën
- is in staat voorlichting, advies, consult en consultatie te geven.
- kan werkbegeleiding geven aan nieuwe collega's.

III Eindtermen die betrekking hebben op de beroepsontwikkeling en vernieuwing

De sociaal psychiatrisch verpleegkundige kan:

- op systematisch verantwoorde wijze methoden en technieken van begeleiding en behandeling toepassen, waarmee standaarden van sociaal psychiatrisch verpleegkundige zorg worden gerealiseerd (d.w.z. dataverzameling, diagnostiek, planning en evaluatie van de te verlenen sociaal psychiatrisch verpleegkundige-zorg)
- nieuwe methodieken ontwikkelen, implementeren en op bruikbaarheid toetsen.
- bijdragen aan beleidsvorming en programmering ten aanzien van innovatieprocessen.
- binnen het eigen deskundigheidsterrein vraagstellingen voor onderzoek genereren.
- zich op de hoogte stellen van mondiale ontwikkelingen in het sociaal psychiatrisch verpleegkundige-beroep en deze kennis zo mogelijk toepassen.

IV Eindtermen die betrekking hebben op het mesoniveau van de beroepsuitoefening

De sociaal psychiatrisch verpleegkundige:

- heeft kennis van taken en bevoegdheden van de verschillende disciplines
- bezit kennis, inzicht en vaardigheden om in een multi- en interdisciplinair team zowel leiderschap uit te voeren als te accepteren.
- heeft inzicht in en ervaring met de werkwijzen en huisregels in een instelling voor geestelijke gezondheidszorg, waaronder kennis van het informatie systeem, dossierregels, klachtrecht.
- heeft inzicht in besluitvormingsprocessen en vormen van medezeggenschap
- inzicht in beleid en management wat betreft interne en externe beleidsvoering
- kan het beleid op landelijk niveau en van de eigen instelling mede vertalen naar concrete hulpverlening
- kan zelfstandig samenwerken met andere disciplines
- kan het eventueel ontstaan van conflicten in interdisciplinair verband onderkennen en hanteren.
- heeft kennis en vaardigheden in de samenwerking in teamverband
- bezit vaardigheden op het gebied van verslaglegging, administratie en rapportage van gegevens van cliënten en overdracht van cliënten.
- kan deskundigheid en ervaring overdragen
- is in staat ontwikkelingsprocessen binnen de instelling waar te nemen, eventuele consequenties voor de eigen beroepsgroep te herkennen en te toetsen op voor de beroepsgroep gewenste en ongewenste veranderingen. De sociaal psychiatrisch verpleegkundige kan deze veranderingen op de juiste plaats op een adequate manier bespreekbaar maken.

V Eindtermen die betrekking hebben op het macroniveau van de beroepsuitoefening

De sociaal psychiatrisch verpleegkundige:

- beschikt over kennis van financieringsystemen en overheidsbeleid in de GGZ.
- beschikt over kennis van koepelorganisaties, cliëntenverenigingen en andere belangenorganisaties in de GGZ en op het gebied van de welzijnszorg en 1e lijn.
- kan onderzoekgegevens interpreteren t.b.v. de beroepspraktijk
- kan innovatieprocessen en/of methodieken documenteren en overdraagbaar maken.
- is in staat ontwikkelingen in de GGZ en de maatschappij waar te nemen en eventuele consequenties voor de instelling, beroepsgroep of cliëntgroepen te beoordelen op gewenste en ongewenste effecten. De sociaal psychiatrisch verpleegkundige kan deze effecten op de juiste plaats en op een adequate manier bespreekbaar maken.